

Kateřinská a Punkevní jeskyně z CHKO Moravský kras usilují o zápis na seznam UNESCO

23.9.2025 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Česká republika má nyní na seznamu světového dědictví UNESCO zatím jen jednu položku v oblasti přírodního dědictví, a tou jsou Jizerskohorské bučiny. V budoucnu by k nim mohla přibýt i neživá příroda v podobě dvojice jeskyní, které se nacházejí v centrální části Chráněné krajinné oblasti Moravský kras - unikátní Punkevní jeskyně s propastí Macochou a Kateřinská jeskyně.

„Chráněná krajinná oblast Moravský kras, kterou mám velmi blízko od mého bydliště v rodném Jihomoravském kraji, je živým důkazem toho, jak rozmanité a jedinečné přírodní krásy můžeme v naší zemi objevovat a obdivovat. Punkevní jeskyně s propastí Macocha i Kateřinská jeskyně jsou naprosto unikátním prostředím, které si zápis na seznam UNESCO jednoznačně zaslouží. Míra zdejší ochrany splňuje parametry tak, abychom si o zápis na seznam světového dědictví mohli zažádat. Podzemí je tvořené spleť tajuplných jeskyní a propastí, které umožňují dechberoucí podívanou. Na přípravě podkladů k nominační dokumentaci pracuje široký tým odborníků. Nápad jsme projednávali také se starosty obcí Moravského krasu i s hejtmanem Jihomoravského kraje - a záměru vyjádřili podporu. Důležité je, že pro obce a obyvatele CHKO Moravský kras se nic nezmění,“ říká ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Obě jeskyně se nacházejí na území národní přírodní rezervace s názvem Vývěry Punkvy, která jim dle zákona o ochraně přírody a krajiny zajišťuje nejvyšší možný statut ochrany. Území je zapsáno i na Seznam mokřadů chráněných podle Ramsarské úmluvy o mokřadech, jež mají mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva, a to pod názvem Podzemní Punkva.

„Punkevní jeskyně jsou unikátní skladbou prohlídkové trasy, kde návštěvníci procházejí suchými jeskynními prostory s krápníkovou výzdobou, poté stanou na dně propasti a odtud plují na elektrických člunech po podzemní řece Punkvě včetně vývěru na povrch. V Kateřinské jeskyni se našlo 15 a patrně i více pravěkých kreseb, které se vyskytují v různých místech tamních jeskynních prostor, proto budeme usilovat o zápis nejen mezi čistě přírodní, ale i mezi takzvané smíšené statky,“ vysvětluje ředitel Správy jeskyní České republiky (SJ ČR) Milan Jan Půček a dodává: „Punkevní jeskyně s propastí Macochou a Kateřinská jeskyně vynikají zejména unikátními geologickými a hydrologickými poměry, včetně jejich vzájemného působení.“

Propast Macocha je pravděpodobně největší propastí typu tzv. light hole ve střední Evropě s endemickou flórou. Zpřístupněním dna Macochy v roce 1914 se návštěvníkům otevřely fascinující pohledy Punkevních jeskyní. Tato trasa je v evropském měřítku ojedinělá - začíná průchodem suchými jeskynními sály zdobenými krápníky, pokračuje sestupem na dno monumentální krasové propasti a završuje se plavbou na elektrických člunech po téměř půlkilometrovém úseku podzemní řeky Punkvy, včetně jejího vývěru na povrch.

Kateřinská jeskyně je unikátní svými geologickými vlastnostmi a paleontologickými nálezy a také charakterem archeologické lokality. Je bohatým nalezištěm kostí pleistocenních zvířat, především medvědů. Na jejích stěnách se v různých místech našlo 15 a patrně i více pravěkých kreseb uhlem z doby před cca 7 000 lety. Nejstarší nálezy kamenných nástrojů pocházejí ze starší doby kamenné.

Stáří těchto předmětů je přibližně 12 tisíc let. Další osídlení je doloženo nálezy z období neolitu, doby bronzové, doby halštatské a ze středověku.

Kromě Jizerskohorských bučin má Česká republika na seznamu světového dědictví UNESCO dalších 16 památek hmotného dědictví, ty jsou ale chráněny výhradně pro svou historii a architekturu.

Čekatelem na takzvaném indikativním seznamu jsou skalní města Českého ráje. Extrémního overturismu se po případném zapsání na seznam správci jeskyní neobávají. *„Z těch 17 zapsaných míst se s velkým počtem turistů potýká jen centrum Prahy a Český Krumlov. A to by se možná dělo i bez seznamu. Motivuje nás hlavně snaha ukázat vzácnost a zajímavost obou jeskyní. Světová veřejnost zastoupená organizací UNESCO požaduje, aby bylo o takové skvosty náležitě a promyšleně pečováno,“* říká Půček.

Záměr nevyžaduje úpravu stávající právní ochrany, protože už nyní jsou obě jeskyně i jejich okolí v nejvyšším stupni ochrany – jako národní přírodní rezervace Vývěry Punkvy. Režim péče vyplývající z právní ochrany by se nezměnil, nedošlo by k žádným novým omezením.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove@mzp.gov.cz

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/katerinska-a-punkevni-je-skyne-z-chko>